

rerer att uppgöra. Kanske kan den redan i dag ingå. Den stora penningåtgången i förhållande till mjölet förmådde mig att föreslå försäljning af något mindre parti af det sednare, eller och utbyte deraf mot materialier på arbetsplatserne, hvilket kunnat ske med vinst för Kronan af 6 à 7 m(ark) f(änskt) p(å) matta; men derpå fick jag afslag, hvarmed jag och i det hela är belåten, blott man icke sedan vid slutliqviden lägger mig till last, att förskriften i rescriptet: »till ena hälften i mjöl, till andra hälften i pengar», icke blifvit följd.

Den tid nalkas småningom, att man bör vara betänkt på distribution till utsäde af det förråd korn, vi ega i våra magasiner, hvarom äfven hemställan med dagens post torde komma att ingå. Nödigt vore att kornet från Magasinerne kunde afhentas innan sjöar och pass bli inpraktikabla, men lika nödigt torde äfven vara att vid vårens framkomst till ort och ställe den öfverlemnas i undsättningskomiteernas värjo, ty och med föreskrift att icke utlemnas förrän Omedelbart före sådden, ty eljest kan det vara fara värdt att man i sin ytterliga nöd tillgriper det till brödföda.

Rörande det kornparti, hvilket enigt ett Senatsbref, hvars datum jag här på mitt rum ega kan uppgifva, skulle på vissa vilkor utlånas åt sådana lägenhetsinnehafvare, som i höstas under ploginstruktörens ledning vederbörligen beredde sina kornländer, så är af nämnde instruktör föreslaget att ett belopp 261. t(unno)r skulle utges åt 35. lägenhetsinnehafvare i Pielis och Nurmis, bland hvilka ingår en possessionat med icke mindre än 25. t(unno)r. Enligt min åsigt borde herremän icke få sådana lån; på sin höjd sättas i tillfälle att köpa p(å) kontant till fastställt pris. Kunde man hysa det förtroendet för Guvernören att efter pröfning och justering af ploginstruktörens förslag bestämma beloppet åt en hvar, som kan komma i fråga, tror jag att dermed intet vore riskerat.

Ännu en sak! Kunde vi icke i stället för det utlofvade kornutsädet från Liffland och Jutland i stället få från S:t Mickel och Tavasthus, dessa från Wiborg, Åbo, Nyland och dessa åter det utländska utsädet. Går det så undan för undan kan dermed mycket vinnas, men skola vi nordbor få den utländska varan hit spår jag deraf intet godt.

Mycket, mycket kunde ännu vara att tillägga, men jag har nog redan tillräckligt tagit ditt tålmod i anspråk, hvarföre giro manum de tabula.

Med sannaste högaktning och tillgifvenhet tecknar
J. A. v. Essen.

P. S. Ännu har jag icke kunnat komma lös härifrån för att göra en länge påtänkt resa till Pielis och Nurmis, men hoppas att nu ändtligen mot slutet af denna vecka kunna slita mig lös på en 8. dagar.

933 YTTTRANDE VID EKONOMIEDEPARTEMEN- TET 17.III 1868

RA, Senatens arkiv

Senatorn Snellman yttrade – att emedan, utom den finska allmogen, ett stort antal endast finska talande trafikanter och industriidkare i landet finnas, samt såväl dessa som kommunalstyrelserna i finska församlingar skulle hafva gagn af att ega tillgång till de utdrag ur särskilda förordningar, såsom korta sigillata, expéditions- och posttaxorna med

flere, som i kalendern finnas aftryckte, äfvensom kunskap om en del, i synnerhet lägre tjenstemäns namn och adresser kunde vid behof vara dem till nytta, ville Senatorn för sin del till styrka, att åt Consistorium Academicum måtte öfverlemnas, att låta utgifva en såbeskaffade kalender på finska språket, som Consistorium funne vara för den finska befolkningen i landet lämplig, dock utan att något slutanslag för ändamålet må påräknas.

10

934 C. G. F. WREDE – J. V. SNELLMAN 18.III 1868
HUB, JVS handskriftssamling

Wälborne Herr Senator!

Tar mig friheten i korthet redogöra för iakttagelser gjorda under nyligen afslutad resa inom länet.

20 Nöden framstår öfverallt i länet verkligen skrämmande. Allmogens, synnerligen barnens, uppsvullna ansigten och aftärda kroppar vittna hemskt derom. De oerhörda snömassor, som inemot tre alnar betäcka jorden gav anledning befara, att all kommunikation under veckotal blir afbruten. Nödvändigt är derföre att förse, aflägsnare församlingar, under menförstiden, med något rikligare hjälpmedel än som härintill gifvits. Hjelper Gud oss fram till bar mark och öppna sjöar hoppas jag de knappa spanmålsförråderna mindre behöfva anlitas i de socknar der fiskevatten finnes.

30 I Laukkas härad, der jag besökte alla församlingar och sökte ordna den der i allmänhet vårdslösade fattigvården, ser man ännu spår af välstånd i bredd med det yttersta armod. Innom Petäjävesi, Jyväskylä, Laukkas Saarijärvi och Wiitasaari församlingar, finnas hemman icke utan tillgångar; deremot är fattigdomen ytterlig i Sumiais, Uurais, Pihtipudas och Kivijärvi. Den talrika lösa befolkningen inom hela häradet är i förtviflad ställning. Måne det icke kunna tillåtas de lägenheter inom hvilkas rårar finnes Kronan förbehållna impedimenter, att föryttra sågstock å ställen utsedda af forstmästare och hvilka synbarligen vid utbrytningen komma att tillfalla lägenheten? Med dagens post afgår hemställan derom till Senaten.

40 Inom Laukkas härad står slöjkunnigheten på den lägsta fot och är befolkningen derstädes i alla afseenden mindre företagsamma än i öfriga delar af länet. Endast i Pihtipudas och Kivijärvi visade sig tillstymmelse till sjelfansträngning. Fattigvården i dessa församlingar har etablerat handel med kåda, fjäder, pottaske, calf och fårskin, hvilka temmeligen fördelaktigt föryttrats dels i Jyväskylä dels i Kuopio. Modeller för handslöjd äro uppställda i Jyväskylä, Alavo, Wasa och Gamla Karleby, och förfärdigas härstädes fortfarande dylika för att småningom kringskickas till alla socknar. En i rotkorgarbeten kunnig karl från Lohteå är hitreqvirerad för att tillverka modeller till dylik handslöjd; men som detta arbete ej kan inläras utan handledning, skulle jag föreslå att få utskicka nämnde Lohteå karl som instruktör ut 50 kring länet, med skyldighet för honom, att, försedd med nödiga verktyg, tillika undervisa om sättet för kådinsamling.

Mjölet hos handlanderne har stark åtgång, brist deraf befaras. Gud gifve snart öppet vatten!

Bitrådande landskamreraren, häradsskrifvaren Brander, har ansökt kronofogdetjensten i Perno härad. Ehuru svårt att umbära den ovan-